

Ліпкан Артем Володимирович,
здобувач першого освітнього рівня вищої освіти,
студент економічного факультету
освітньої програми „Міжнародна економіка”,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка (м. Київ)

ПОКАЗНИКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КНР ТА ЇХ ВПЛИВ НА ДЕРЖАВНУ БЕЗПЕКУ УКРАЇНИ

Експорт та імпорт є ключовими показниками зовнішньоекономічної діяльності КНР. Тому встановлення їхнього впливу на державну безпеку України є корисним. Це дозволяє інтегрувати економічні знання до реалізації політики держави у сфері безпеки.

Зовнішня торгівля відіграє важливу роль в економіці Китаю. Війна РФ проти нашої держави за багатьма економічними показниками, є вигідною для КНР: вони отримують за зниженими цінами енергоносії, тим самим зменшуючи витратну частину на перші позиції структури свого експорту; стимулюють розрахунки в юанях, а також отримують гроші від використання своїх супутників для надання розвідувальної інформації РФ. Також приховані прибутки КНР становить участь у постачанні північно-корейської зброї, вплив на африканські країни щодо більш пасивної участі у мирних ініціативах, які проводить Президент України.

Зовнішньоекономічна діяльність є важливою частиною зовнішньої політики Китаю, адже в ній задіяна значна кількість передусім міжнародних суб'єктів. Їх діяльність безпосередньо пов'язана із експортом та імпортом товарів. Це стає можливим через функціонування програми „Один пояс один шлях”, в рамках якої відкрито проголошується про економічну доцільність участі у війні міжнародних суб'єктів. Але, окрім цього, відзначаємо і на значні політичні дивіденди, які КНР прогнозує отримати внаслідок її

реалізації. Відтак ми стверджуємо про тісний зв'язок зовнішньоекономічної діяльності КНР із зовнішньою політикою.

Через це, вивчення ключових зовнішньоекономічних показників, із застосуванням безпекознавчого підходу, розробленого професором В. А. Ліпканом, дає змогу прогнозувати розвиток не лише Китаю, а певним чином подальшої поведінки КНР і її ставлення щодо війни проти України [1].

За даними китайських джерел, відносно високі показники китайської економіки у 2023 році створили високий базовий ефект. Це спричинило потребу у підтримці своєї висхідної траєкторії, якщо вона хоче зберегти темпи зростання такі ж, як і в 2023 році. Натомість зростання ВВП у 2022 році сповільнилося лише до 3 % у річному обчисленні, що зробило досягнення темпу зростання в 5,2 відсотка у 2023 році значно більш імовірним. Ретельне використання фіскальних коштів і підтримуюча політика в ключових сферах, на думку китайських фахівців можуть допомогти підняти китайську економіку в 2024 році [2].

Протиставлення себе колективному заходу, нестабільність щодо майбутнього Тайваню, агресивні дії у Південно-Китайському морі, не врахування китайськими економістами не далекоглядних рішень політичного керівництва та інші чинники, ретельно описані у першій фаховій монографії з геостратегії сучасного Китаю [2]. Ці чинники вплинули на розуміння західними інвесторами потреби у зменшенні прямих іноземних інвестицій.

Ми провели порівняльний аналіз китайських та західних джерел із цього питання. Виявили, що дані щодо показників зовнішньоекономічної діяльності певним чином різняться.

Так, на *китайському сайті* вказується про „приплив прямих іноземних інвестицій у обробну промисловість зріс на 46,1 % порівняно з минулим роком до 323,7 мільярда юанів у 2022 році, а у високотехнологічних галузях – на 28,3 % порівняно з 2021 роком” [2].

А на іншому сайті надається із посиланням на Міністерство комерції КНР інша інформація: „Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) у Китай у січні-серпні

2024 року впали на 31,5 % порівняно з аналогічним періодом минулого року до 580,19 мільярдів юанів (81,80 мільярдів доларів США), що є суттєвішим падінням на 29,6% за перші сім місяців 2024 року” [4].

За даними Головного митного управління Китаю [5] *експорт Китаю* *знизився* до 23-місячного максимуму в 308,56 млрд доларів США в серпні з 300,56 млрд доларів США в липні 2024 року. Експорт у Китаї в середньому становив 87,64 мільярдів доларів США з 1981 по 2024 рік, досягнувши історичного максимуму в 339,66 мільярдів доларів США в грудні 2021 року.

Експорт виступає основним компонентом підтримки швидкого економічного зростання Китаю. Структура експорту Китаю дає можливість зрозуміти вектори розвитку даної країни. Він має наступний вигляд:

- електричні машини, апарати та прилади — 14 %;
- телекомунікаційні та звукозаписуючі та відтворювальні апарати та обладнання — 12 %;
- офісні та автоматичні машини. машини для обробки даних — 8 %;
- загальні промислові машини та обладнання та частини машин — 5%.

Іншими *основними категоріями експорту* були:

- різні готові вироби — 23 %;
- промислові товари, класифіковані головним чином за матеріалом — 16 %: 1) текстильна пряжа, тканини, готові вироби — 5 %; 2) вироби з металів — 4 %; 3) залізо та сталь — 2 %; 4) хімічні речовини та супутні товари — 6 %;
- їжа та живі тварини — 3 %.

ЄС і США були найбільшими пунктами призначення поставок Китаю, на них припадає понад 15 %, за ними йдуть Гонконг, Японія, Південна Корея, В'єтнам, Німеччина, Індія та Нідерланди — 3 %.

Загальний обсяг експорту у серпні 2024 року склав 309 мільярдів доларів США, Для порівняння експорт України в серпні 2024 року склав

майже в 150 разів менше, ніж у Китаю — 2 766 млрд дол. США (трохи вище за Тринідад і Тобаго).

Разом зі зниженням експорту *імпорт Китаю* зріс до 217,6257 мільярдів доларів США в серпні з 215,91 мільярдів доларів США в липні 2024 року. Імпорт Китаю в середньому становив 71,88 мільярдів доларів США з 1981 по 2024 рік, досягнувши найвищого рівня в 253,01 мільярда доларів США в листопаді 2021 року та рекордно низького рівня 1,39 Мільярд доларів США в лютому 1983 року [6].

Структура імпорту має наступний вигляд:

- машини та транспортне обладнання — 38 % загального імпорту на фоні електричних машин, апаратів і приладів — 21 %, дорожніх транспортних засобів — 4 %, телекомунікаційних і звукозаписувальних і відтворювальних апаратів і обладнання — 3 %, і офісні машини та машини автоматичної обробки інформації — 3 %.

Іншими важливими категоріями були:

- мінеральне паливо, мастильні матеріали та супутні матеріали — 17 %;
- нафта, нафтопродукти та супутні матеріали — 13 %
- газ, природні і промислові — 3 %;
- сирі матеріали, неїстівні, крім палива — 14 %, серед яких металоносні руди та металобрухт — 9 %;
- хімічні речовини та супутні товари — 11%, органічні хімікати — 3 % і пластмаси в первинних формах — 3 %;
- різні промислові вироби — 7 %;
- промислові товари, класифіковані переважно за матеріалом — 7 %;
- їжа та живі тварини — 4 %.

Найбільшим джерелом імпорту був ЄС — 13% імпорту, з яких Німеччина — 5 % і Франція — 2%. Далі в структурі імпорту за критерієм

країн йдуть: Південна Корея, Тайвань, Японія — по 8 %, США та Австралія — по 6 %. Бразилія — 4 %, Малайзія, В'єтнам, Росія та Саудівська Аравія — 3 %, а також Таїланд, Сінгапур та Індонезія — по 2 %.

Тобто загальний рівень імпорту з Росії до Китаю, складає лише 3 %. Таким чином очевидно, що Росія ніяк не може впливати на Китай у здійсненні ним зовнішньої політики. Ще один висновок: позиція щодо України обумовлена лише інтересами самого Китаю і не має ніякого зв'язку із зовнішньоекономічною діяльністю КНР та РФ.

Для більш глибокого аналізу зовнішньоекономічних показників важливим є дослідження *товарної та географічної структури експорту та імпорту Китаю*. Це дозволить розуміти засади економічної могутності КНР, а також ті вигоди, які вони отримують, втому числі і від війни РФ проти України.

Аналіз географічної структури зовнішньоекономічної діяльності демонструє залежність Китаю від імпорту з країн ЄС. Також аналіз статистичних даних показує, що через невизначену зовнішню політику Китаю в найближчій перспективі можуть спостерігатися негативні тенденції розвитку зовнішньоекономічної діяльності. Через те що обсяг експорту значно знижуються порівняно із ростом обсягів імпорту сальдо торговельного балансу може підійти до від'ємного значення.

Наразі товарна структура експорту характеризує Китай як країну з високим рівнем виробництва високотехнологічної продукції. Водночас щорічне підвищення імпортних потреб, а також залежність експорту від США, які підтримують Україну, може змінити сальдо Китаю у непрогнозованих напрямках.

Також слід зважати і на економічні показники основних експортерів та імпортерів Китаю: ЄС та США. Наразі в них відбувається висока інфляція та криза вартості життя, що зменшує сукупний попит на імпортні китайські товари у 2023 році.

Для нас важливо пам'ятати, що Китай відкрито не виступає на підтримку незалежної України. Більше того, за даними Reuters у серпні 2024 року на території Китаю РФ запустила новий таємний проєкт щодо виробництва дальнобійних безпілотних літальних апаратів «Гарпія-3» дальністю 2 000 км із навантаженням до 50 кг для війни проти нашої держави.

Тож купівля китайських телефонів, китайських електромобілів і взагалі імпорту в Україну будь-якої китайської продукції може розглядатися нами формою економічної співучасті у вчиненні збройної агресії проти України.

Розуміння структури експорту та імпорту Китаю, з одного боку дає можливість прогнозувати найбільш вразливі сфери, а з іншого складає розуміння впливу зовнішньоекономічної діяльності на державну безпеку України.

Варто також відмітити важливу роль країн-імпортерів на китайському ринку, від яких Китай є відносно залежним. Окрім цього, структуру імпорту за країнами дає можливість побачити, які країни продовжують активну торгівлю із Китаєм, тим самим формуючи умови для реалізації ним власних планів до глобального домінування і підтримку РФ у війні проти України. Іншими словами: підтримку Китаю у війні із колективним заходом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ліпкан В. А. Політичні засади геостратегії сучасної Української Держави. *монографія*. Одеса : Видавничий дім „Гельветика”, 2024. 830 с.
2. Economic Indicators and China's GDP, FDI, and Trade Trends. URL: <https://www.china-briefing.com/doing-business-guide/china/why-china/china-economy>.
3. Ліпкан В.А., Яковець А.В. Геостратегія сучасного Китаю: *монографія*. за загальною редакцією доктора юридичних наук, професора В. А. Ліпкана. Київ: В.А. Ліпкан, 2023. 384 с.

4. China Foreign Direct Investment YoY. URL: <https://tradingeconomics.com/china/foreign-direct-investment-yoy>.

5. General Administration of Customs of the People`s Republic of China. URL: <http://www.customs.gov.cn/>.

6. China Imports. URL: <https://tradingeconomics.com/china/imports>.

Олена Сергіївна ЛПКАН,
сценаристка (м. Київ)

ВПЛИВ СУЧАСНОГО СЦЕНАРНОГО МИСТЕЦТВА НА ФОРМУВАННЯ СУСПІЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ

Сценарна мистецтво є одним із нових видів мистецтва і виступає однією з форм літературної творчості. Відкриваючи неозорі горизонти для авторської фантазії, з позицій когнітивної лінгвістики, *сценарій* доцільно інтерпретувати як динамічно виявлюваний фрейм як послідовність етапів, епізодів, перебіг яких постає послідовним у часі [1, с. 423-424]. Майстерність сценариста полягає у тому, щоб занурити глядача у вирій подій, змусити його стати їх реальним учасником та відчувати справжні емоції, можливо – змінити світогляд.

Нині сценарне мистецтво дедалі частіше починає використовуватися в якості ідеологічного інструмента, що визначає його зміст, художнє наповнення, відеоряд, елементи візуалізації, тригерні ситуації, якість та глибину конфліктів як рушіїв дій в сценарії. Відтак структура певних сценаріїв побудована таким чином, що вони виступають інструментами впливу на суспільну свідомість, що набуває особливої важливості в сучасному світі.

Через створення наративів, які транслиують певні соціальні цінності, обумовлюючи вплив на чітко визначені цільові аудиторії [2], сценаристи